

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2018»
XIII Халықаралық ғылыми конференциясы

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

XIII Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2018»

The XIII International Scientific Conference
for Students and Young Scientists
«SCIENCE AND EDUCATION - 2018»

12th April 2018, Astana

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2018»
атты XIII Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
XIII Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2018»**

**PROCEEDINGS
of the XIII International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2018»**

2018 жыл 12 сәуір

Астана

УДК 378

ББК 74.58

Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2018» атты студенттер мен жас ғалымдардың XIII Халықаралық ғылыми конференциясы = XIII Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2018» = The XIII International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2018». – Астана: <http://www.enu.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2018. – 7513 стр. (қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-997-6

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 378

ББК 74.58

ISBN 978-9965-31-997-6

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2018

тақырыбы модернде бейнеленді. Егер модерн классикалық нақыш элементтеріне сүйенсе, эко-дизайн табиғи емес техника және электроникадан тартынбай замануи нақышқа сүйенді. Кантри эко-дизайн болып табылады. Эко-дизайнның «арғы бабасы» скандинавия дизайнерлері, сонымен қатар жапон дәстүрлері болып саналады, олар табиғи материал мен жаңашылдық үлгінің қосылуының негізін жасады. Өзінің жағымды энергиясымен денсаулыққа және дұрыс өмір сүруге көңіл бөлуге әсерін тигізді, эко-дизайн өзіне табынушыларды тауып, замануи үйлер мен пәтерлерде кеңінен қолданыла бастады. Бүгінде эко-дизайнның басқа нақыштармен араласуын жиі көруге болады, басқа сөзбен айтқанда интерьердің нақышқа келуі.

Әрине зиянсыз және табиғи материалдарды ғана қолдануға болады деген ережеден басқа интерьерде экодизайнды жасауда кейбір аксиомаларға бағынуға болмайды. Сіздің мінезіңіз, әдетіңіз, құмарлығыңыз, жасыңыз тіпті мәртебеңіз жасалған интерьерде бейнеленуі мүмкін, дей тұрғанмен эко-дизайнның қатарында болу даусыз. Интерьерде экодизайнды қолдану кеңінен таралған. Экодизайнның негізгі қағидасы - бәрі табиғи болуы керек. Сондықтан жиһаз бен декорда ДСП, пластик және хромдалған мүлдем болмауы тиіс.

Экодизайнның ең артықшылығы – бұл өз қиялыңды енгізу үшін мүмкіндіктің молдығы. Жиһазды өңдеу кезінде табиғи материалды және кез-келген түсті пайдалануға болады. Қамысты немесе басқа да жапырақ, өзен тастарын қабырғаның қаптамасы ретінде қолдануға болады. Экологиялық нақышта табиғи материалдармен ресімделінеді. Бұл нақыш ағаш, тас, сабақтар, мақта, зығыр, күйдірілген балшықты ұсынады. Әр түрлі оюмен, бедермен, ашық бояумен және қызықты құрылмамен ауыстыру міндетті емес. Пәтердің белгілі бір ретпен қалыптастырылған әрі сәндеп жабдықталған ішкі кеңістігі тек қана қарапайым және табиғи болсын. Пәтер интерьерін қалыптастыруда оның сәулеттік шешімі және құрылыс жабдықтары: бөлменің саны мен өзара ыңғайластырыл олардың көлемі мен габариті, терезе мен есіктің, үй жылытқыштары, жапсарластырып салынған шкафтың, санитарлық аспаптардың, асханадағы ыдыс-аяқ жуғыш пен газ не электр плитаның т. б. орналасуын экодизайнмен байланыстыру елеулі рөл атқарады. Пәтер интерьері тұрмыстық аспаптардан, машиналар мен жарық түсіретін құралдардан және жиһаздан құралады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Арнхейм Р. Динамика архитектурных форм / Пер. с англ. В. Л. Глазычев. М: Стройиздат, 1984.- 192 с.
2. Барабанов А. А. Семиотические проблемы в художественно-композиционной подготовке архитекторов // Художественно-композиционная подготовка архитекторов и дизайнеров. Межвузовский сборник. Свердловск, 1991.- С. 60-75.
3. Бархин М. Г. Архитектура и человек. М.: Изд-во «Наука», 1979. -240 е.: ил.
4. Беляева Е. Л. Архитектурно-пространственная среда как объект зрительного восприятия. М.: Стройиздат, 1977. - 127 с.

ӘОЖ 711.57

ЗАМАНАУИ ҚАЛАЛЫҚ ОРТА ҰЙЫМДАСТЫРУҒА ДӘСТҮРЛІ ТӘСІЛДЕРДІҢ ЫҚПАЛЫНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖОЛДАРЫ

Наурызбаева Айгуль Болатбековна

aigulastana@inbox.ru

Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ, «Дизайн және инженерлік графика» кафедрасының
2 курс магистранты Астана, Қазақстан

Ғылыми жетекші – п.ғ.д., профессор: Самуратова Таттигуль Какеновна

Онтологиялық теорияның заманауи антропологиялық нұсқаларында қалалық орта адам өмірінің кеңістігі ретінде пайда болады. Қаланың мәдениет символы бола отырып, оны

өмірдің нақты нысандарына айналдырудың механизмі ретінде әлеуметтік және психологиялық қоғамдастықтар мен адамның жеке басын қалыптастырады.

Қалалық орта әлеуметтік әл-ауқатқа, әлеуметтік қатынастарға тікелей әсер етеді, мінез-құлқын қалыптастырады, азаматтардың мәдениетін қалыптастырады. Сонымен қатар, қалалық орта - бұл әрбір тарихи дәуірдің халықтың тұрмыс-тіршілігінің көрінісі, қаланың тұрғындарының мәдени интеграциясына ықпал ететін қоғамдық көзқарас.

Адам өмірінің ортасын құру - шығармашылық, тартымды, жайлы, қауіпсіз, үйлесімді, қаланың өмір артықшылығын біріктіретін және қала тұрғындарының табиғатқа деген табиғи талпынысы, дәстүрлер мен дамуды сақтау, жаңа технологияларды енгізу - қазіргі заманғы мәдениеттің алдында тұрған басты проблемалардың бірі.

Тұрақты қалалық ортаны қалыптастыру мәдениеті ландшафтты дизайнды қалалық ортаны нақты әлеуметтік-мәдени кеңістікке айналдыру әдістерінің және әдістерінің жиынтығы ретінде анықтайды. Рухани жағынан байытылған, мәдениет қалыптасқан қалалық орта көркемдік талғамға ықпал етеді, адамның және адамның қоғамында ойлауды, мінез-құлқын, көзқарасын, дүниетанымын және мәдениетін қалыптастырады [1].

Сол себепті, осы мақала тақырыбы, ұсынылып отырған ғылыми жұмыс тақырыбының, «Заманауи қалалық орта ұйымдастыруға тәстүрлі тәсілдердің ықпалы» анықтаушы факторы ретінде жазылған.

Аталмыш ғылыми жұмыстың жүзеге асыру жолдарын және ерекшеліктерін анықтау үшін:

- заманауи қалалық ортаны қалыптастыру мәдениетінің философиялық негіздерін айқындау;
- қазіргі заманғы тұрақты қалалық ортаны қалыптастырудағы мәдени дәстүрлердің рөлін көрсету;
- заманауи қалалық ортаны қалыптастырудың қазіргі әлеуметтік-мәдени проблемаларын талдау;
- заманауи қалалық ортаны қалыптастыру үрдістерін анықтау қажеттілік етті.

Заманауи қалалық ортаны қалыптастыру мәдениеті - белгілі бір әлеуметтік кеңістік, тарихи уақыт контекстінде қалыптасып, дамыған және қалыптасқан мәдени дәстүрлерге негізделген күрделі әлемнің жаңа имиджін іздейтін әлеуметтік-мәдени құбылыс.

Қалалық кеңістікті қалыптастырудың мәдени дәстүрлерін талдау заманауи қалалық ортаны қалыптастырудың заңдылықтары мен принциптерін анықтауға мүмкіндік берді: мәселен, қала ортасының көркін ашатын және қазақ халқының тарихи дәстүрлері сақталатын ойын-сауық немесе демалыс аймағы, заманауи қала кеңістігін ұйымдастыруда қолданылса, адамның және қоғамның мәдениеті жоғарылайды.

Ұсынылып отырған ғылыми жобаның басты объектісі дәстүрлі киіз үй пішініне ұқсас болып келеді. Ал айналасын абаттандыруда дәстүрлі немесе ұлттық нақыштағы кіші сәулет нысандары, ландшафттық жобалау қолданылады. Ғылыми жұмыс идеясы бойынша, қазақи дәстүрді шетелдік туристерге, сонымен қатар еліміздің азаматтарына арналған қала ортасындағы ашық дәстүрлі экспозициялық кеңістік, ұлттық нақышта жасалынған кіші сәулет нысандары бар кішігірім саябақ, қазақтың ұлттық тағамдары даярланатын асханалар мен кафелер, ойын павильондары және дүкендер болады деп жоспарланып отыр.

Жобаның басты мақсаты, келешек ұрпақтың күнделікті өмірінде, өмір сүру ортасында, қазақтардың дәстүрлі, ұлттық атмосферасын аманат ету, сонымен қатар, шетелден келген қонақтар мен туристтерге қазақ халқының дәстүрімен демалыс аймағы арқылы таныстыру және көрсету.

Кеңістік этникалық түсініктер мен халықтың дәстүрлі архитектуралық ортасының бейнелері арасында белгілі бір байланыс бар. О.Шпенглер, Г.Гачев, А.Байбуурин, И.Вейнберг сияқты ғалымдардың әрқайсысы тарихи типтегі, мәдениеттегі кеңістікке тән тұжырымдамасын дамытады және, сонымен бірге, осы тұжырымдаманың өзгеруі тарихи этномәдени үрдістің маңызды және терең метаморфозын дәл көрсетеді деп ойлайды. Сондықтан этнос дәстүрлі сәулетінің мәнін түсіну үшін кеңістіктің тұжырымдамасын,

сондай-ақ соңғы, динамикалық формалар, рәміздер және т.б. этникалық түсініктерін зерделеу қажет [2].

Қазақстанның заманауи дәстүрлі сәулеті тәуелсіз идеологиялық-стильдік және тұжырымдамалық бағыт болып табылады, ол мынадай позициялармен сипатталуы мүмкін:

1) терең тарихи тамырлар мен түрлі компоненттер; 2) өзіндік пішін құрылымдайтын көздерімен; 3) мозаикалық идеологиялық және теориялық платформалармен; 4) кеңістіктің дәстүрлі сәулеттік тұжырымдамасымен және көркем нысанымен; 5) эстетикалық идеалы және бірегей мақсатымен; 6) этномәдени нысандардың арнайы палитрасымен (типологиясы); 7) жобалаудың тұжырымдамалық проблемалық әдісімен; 8) ішкі қарама-қайшылықты даму тенденцияларымен; 9) жеке шығармашылық тұжырымдамасы бар сәулетшілер мен теоретиктердің жеке тобымен; 10) таңдаулы әлеуметтік-мәдени бағдар мен іске асыру саласымен; - іске асу дәрежесімен, басқаларға әсерімен және т.б.

Жоғарыда айтылған лауазымдардың әрқайсысы контенттік жоспарда нақты зерттеуге және теориялық түсінуге лайық. Терең теориялық және тұжырымдамалық аппараттарсыз, отандық сәулет өнерінің жоғары деңгейлі заманауи дәрежесіне жету және оның кең перспективаларын ашу мүмкін емес. Арнайы тарихи, теориялық және тәжірибелік-практикалық жұмыстың қажеттігіне тағы да тоқтала отырып, біз Қазақстанның дәстүрлі сәулетінің кейбір қағидаларын жинақтадық.

Қазірдің өзінде орнатқанымыздай, заманауи дәстүрлі қала ортасының пайда болуының объективті көздері болып: 1) ұлттық сәулет өнерінің тарихы (ескерткіштері) және ұлттық сәулет өнерінің дәстүрлері (әдістері, стильдері); 2) этностың рухани және материалдық мәдениеті; 3) қоғамның идеологиялық бағыттылығы, әлеуметтік-экономикалық жағдайы, табиғи, құрылыс және техникалық және басқа да аймақтық факторлар.

Қазақстанның дәстүрлі сәулеті заманауи деңгейді және оның дамуындағы үздіксіздіктің принциптерін белгілі бір идеологиялық және теориялық тұғырнамаға негізделген. Қазақстанның сәулетін заманауи деңгейге шет елдердің жетістіктерінің тәжірибесін шығармашылық пайдалану және оларды сыни қайта қарау арқылы қол жеткізуге болады. Көршілес елдердің архитектурасының идеологиялық және теориялық тұғырнамасын бейімдеу және өңдеу этно сәулетінің заманауи тұжырымдамасын жасаудың аса қажет шарты болып табылады. Әрине, шығармашылық және сыни көзқарассыз қол жеткізу мүмкін емес. Дәстүрлі мұраға, рухани мәдениетке, эстетикалық идеалға, заманауи технологияға, экологияға, технологияға, жобалау мақсаттарына және т.б. сияқты іргелі мәселелерге қатысты іріктеу және ойластырылған ұстаным қажет. Сонымен бірге, басқа елдерге қатысты ғылыми, техникалық және материалдық дамудың қол жеткізілген деңгейін және мүмкіндігін ескере отырып, әлемдік деңгейге ұмтылу қажет [3].

Этномәдениеттің идеологиялық және теориялық тұғырнамасы - тарих, философия, мәдениет және Қазақстанның қазіргі заманғы өміріне байланысты мазмұнды және қалыптастыру көздері.

Этномәдени бағытты идеологиялық және теориялық негіздеудің бастауы - жүйелі талдау және рухани және материалдық мәдениетті шығармашылық интерпретациялау, сондай-ақ Қазақстандағы сәулет және қала құрылысының көп ғасырлық тарихы болып табылады. Заманауи этномәдени бағыт дәстүрлі қалыптасқан көздеріне тар және қарапайым көзқарастан алшақтап қалады, ұлттық мәдениет негізінде шетелдік туристер үшін тартымды экзотикалық ғимараттар құру қажет. Мұның бәрі отандық сәулеттің әлеуметтік-мәдени, экономикалық, эстетикалық қайта бағдарлануы және бірегейлік пен сәйкестілік тұрғысынан мәселелері әлі шешілмегенін және сәулеттік қала құрылысы ғылымы, құрылыс және жобалау тәжірибесінен және үкімет тарапынан үлкен назар аударуды талап етеді.

Ең алдымен тұрғындардың этномәдени қажеттіліктерін, жаңа эстетикалық мұраларын, тіпті республиканың халықаралық беделін ескере отырып, тұрғын үй, қоғамдық ғимараттар типологиясы қажет [4].

Бұдан әрі республикадағы қазіргі заманғы тұрғындардың рухани қажеттіліктерін қанағаттандыратын шынайы этномәдени құндылықтарға арнайы жасалған ғимараттар мен

құрылыстардың жаңа типологиясы шетел модельдеріне сәулет және құрылыс-техникалық қасиеттері жағынан кем емес.

Этномәдени бағыт бойынша қазақ халқының өскелең, заманауи, рухани және мәдени қажеттіліктерін түпнұсқа жүйелік стильде көрсететін эстетикалық идеалға деген ұмтылысы гипотетикалық түрде көрсетіледі. Заманауи адамдардың түрлі талғамдарына сай келетін эстетикалық идеалдың жарқын сезімі мен терең түсінуі сәулет шығармашылығының ең күрделі, бірақ қажетті іздеу тапсырмасы болып табылады. Бірде-бір рухани күш ұлттық сәулеттің эстетикалық идеалының құрылымын рационалды түрде растауға қабілетті емес, ол сәулет ғылымының ауқымынан тыс. Бұл бүкіл адамның танымының ішкі әлемінің айрықша құзыры, яғни шығармашылық түйсігі. Дегенмен, бүгінгі күні ешкім адамның санасында жаңа эстетикалық идеалдың белгілі бір рухы бар екендігімен ешкім бәсекелеспейді. Мұнда жалғыз мәселе - қалаған этномәдени сергектің, сұлулықтың бейнесін мұқият табу. Отандық табиғаттың сұлулығы, «күй» мелодиялық ырғақтары мен дыбыстары, киіз үйдің әсем безендіруі, қазақ қызының тікелей күлкісі - бұл барлық этнос эстетикалық идеалының керемет сәулелерінің айқын көрінісі, яғни, берік іргетасы бар.

Өздеріңіз білетіндей, эстетикалық идеал - сәулет стилінің және көркемдік сананың ажырамас бөлігі. Оның шығармашылығында белгілі бағыттаушы күші бар. Қазіргі заманғы эстетикалық сұлулық идеясы, біздің ойымызша, халықтық және қолданбалы өнер туындыларындағы, сәулет өнеріндегі, сондай-ақ туған табиғат пен заманауи мотивтердің рационалды жіктелуін қиындататын пластикалық формалардың дәстүрлі сұлулығының, түс комбинациясының, сұлулықтың және басқа компоненттердің көркем және рухани синтезі болып табылады. Бұл жердегі мақсат қарапайым, қазақтың эстетикалық идеалы батыс, пост-советтік және басқа да сәулеттен жоғарырақ көрсету, олар Қазақстанның қазіргі заманғы архитектурасын толығымен толтырды [5].

Ғаламдық доктринасына белсенді көзқарас жағдайында ұлттық сәулетті дамыту, өзінің рухани идентификациясын іздеу қазақстандық сәулетшілер үшін ең күрделі мәселе болып табылады.

Әсіресе, ежелгі, ортағасырлық және қазіргі заманғы тарих тығыз қарым-қатынаста болғандықтан, отандық сәулет тарихын, шығу тегінің шығармашылық күш-жігерін, Орталық Азия халықтарының мәдениетімен дәстүрлі байланыстарды терең түсінуді тереңдетіп зерттеу және қайта қарау маңызды.

Біздің рухани және мәдени атмосферасы және біздің қоғамның нақты техникалық және экономикалық мүмкіндіктері, шын мәнінде, сәулеттің әрі, атап айтқанда, монументалды өнер тағдырын алдын ала анықтайды. Мұнда біз тек бір мәселеге назар аударғымыз келеді - ұлттық мәдениеттің болашақ дамуының заманауи сәулетті дамыту үрдістерімен өзара байланысы. Сәулет біздің этномәдениеттің бір элементі ретінде қарастырылуы мүмкін, себебі жалпы мәдениет пен сәулет жалпыға ортақ және нақты қатынаста болады. Мәдениет элементі ретінде сәулет этнос өнерінің басқа компоненттерінің (музыка, би, поэзия) ерекшеліктерін бейнелейді. Этномәдениеттің ерекшеліктері мен үлгілерінің көбеюі, таным және модельдеуде, сондай-ақ заманауи өмірдің тұрақты дәстүрлерін, уақыт пен кеңістіктің жаңа имиджін бейнелейтін ең үлкен құндылықтарға ие.

Қазақстанның сәулетін жаңғырту келесілерде қол жеткізілмейтін нәтижелерге қол жеткізген кезде ғана болады:

1. Жобалау, оқыту, құрылыс, басқару, ғылым, насихаттау, кәсіби ұйымның бүкіл жүйесін, яғни этномәдени қала ұйымдастырудың тілінде сәулет және қала құрылысының барлық жұмыстарын қайта бағыттау;
2. Кәсіби сана-сезімді жаңа тілге аудару және қазақ сәулетінің мазмұны;
3. Бірнеше іздеу конкурстарын, тәжірибелік-зерттеу жұмыстарын жүргізгенде және іс жүзінде айқын нәтижелерге қол жеткізгенде;
4. Астанадағы ғана емес, бүкіл Қазақстан сәулетінің жаңа стилін қалыптастыруға қабілетті жаңа буын сәулетшілерінің қалыптасуында;

5. Қоғамдық пікірді зияткерлік, әкімшілік, жастар ортасында, көпұлтты қоғамда этномәдениеттің пайдасына өзгерту.

Тек содан кейін түпнұсқа идеялар, ұлттық сәулеттің қағидалары, сайып келгенде, біздің архитектураның нормасы болады, ол қоғам мен басқа мемлекеттермен мойындалады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі

1. Қала ортасы. Дизайн. Сәулет: Ғылыми жұмыстар жинағы. Екі бөлімде М.: ВНИИТАГ, 1990.
2. Еремін. Б.К. Архитектурно-планировочные регламентации и проблема преемственности в развитии города. Автореф. дис. кандидат архитектуры. М.: МАРХИ, 1987.
3. Ле Корбюзье. Планировка города. М.: ОГИЗ-ИЗОГИЗ, 1933.
4. Пруцын О.И., Рымашевский Б., Борусевич В. Архитектурно-историческая среда. М.: Стройиздат, 1990.
5. Михайлов С.М. и др. Градостроительное проектирование. Учебное пособие. Казань.: КХТИ, 1985.

УДК 74.01/.09

АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ БРЕНДИНГА ГОРОДА

Нурушева Динара Валерьевна

n_di_0990@mail.ru

магистрант Казахского аграрного университета им. С.Сейфуллина, Астана, Казахстан

Научный руководитель: Чиканаев А.Ш.

Брендинг города формирует новую систему идентификации, что связано с современной коммуникационной стратегией города. Начинает формироваться новая отличительная айдентика, которая служит эффективным идентификатором города. В этих условиях логотип становится одним из инструментов идентификации, расширяющих возможности брендинга.

Важно отметить, что, несмотря на множество исследований, научных рассматриваний брендинга города в контексте графического дизайна не очень много, поэтому актуальность изучения существующих методов и средств дизайн-проектирования брендинга города достаточно высока. Методы и средства создания брендинга города в контексте проектной графики аналогичны созданию брендингу организации. Наиболее ценным является баланс между творческой идеей и официальным стилем. В настоящее время стоит задача как можно шире применять брендинг города и использовать его влияние на формирование имиджа территории. Туристический и политический брендинг города – вот основные направления использования продукта графического дизайна сегодня, именно они воплощают идею интернациональности при условии сохранения национально-культурных аспектов особенностей города.

Эффективные элементы дизайн-проектирования брендинга города можно сформулировать следующим образом:

– Элементы, символы, формы должны быть легко запоминаемы, кроме того, логотип должен легко восприниматься, но при этом название, слоган и другие элементы, используемые для дизайна бренда должны быть уникальными.

– Дизайн брендинга должен быть ассоциативным, включать простые атрибуты, поскольку все это создает информативность. Принадлежность к определенной категории должны подчеркивать используемые элементы и образы.

– Дизайн брендинга должен быть креативным, соответствовать уровню города, эстетически исполненным – именно это делает его привлекательным.

– Использование брендинга для разных категорий продуктов, товаров, различных видов рекламно-информационных носителей создает его универсальность.